

Απάντηση του Horst Kächele στον F. Busch και τον D. Widlöcher

Horst Kächele

Translated by:

Μετάφραση: Κώστας Ζερβός

Η προσπάθεια του F. Busch να διακρίνει την ψυχανάλυση από την ψυχοθεραπεία οδηγεί στο συμπέρασμα ότι «οι στόχοι και η θεραπευτική έκβαση είναι αυτό που διαφοροποιεί τις δύο μορφές θεραπειάς». Επισημαίνει ότι οι «μέθοδοι εργασίας διακρίνονται η μια από την άλλη με βάση αυτούς τους παράγοντες». Σύμφωνα με την άποψη του «η διαδικασία του γιγνώσκειν είναι εξίσου σημαντική με αυτό που γίνεταί γνωστό». Μου είναι εύκολο να συμφωνήσω ότι σε σχετικά επιτυχημένες ψυχαναλυτικές θεραπείες αυτό που μπορεί να επιτευχθεί είναι ένας τρόπος γιγνώσκειν και όχι απλώς να γίνει κάτι γνωστό. Το εάν οι παράμετροι της ψυχοθεραπείας δεν θα επιτρέψουν στον ψυχοθεραπευτικό ασθενή να φτάσει αυτόν τον στόχο θα εξαρτηθεί από το θεραπευτικό σχήμα που θα εγκατασταθεί. Όσο βραχύτερη είναι η θεραπεία, τόσο πιο απίθανο να αναπτυχθεί αυτή η ικανότητα. Η ενδιαφέρουσα σύγκριση βρίσκεται στην σύγκριση των μακρόχρονων ψυχαναλυτικών θεραπειών με μικρή και μεγάλη συχνότητα όπως αυτή που μελετήθηκε στο German catamnestic project (**Leuzinger-Bohleber et al.**, 2003). Διαπίστωσαν ότι στους μεγάλης συχνότητας ασθενείς, η ικανότητα για αναστοχασμό και εσωτερικευση της λειτουργίας του αναλυτή ήταν μεγαλύτερη, η επίγνωση σε σχέση με τι είχε αλλάξει περισσότερο διαφοροποιημένη, και η ανάπτυξη δυνητικών διεξόδων περισσότερο δημιουργική, σε σχέση με τους ασθενείς οι οποίοι αντιμετώπιζονταν με μακροχρόνια θεραπεία μικρής όμως συχνότητας. Καθώς αυτές οι θεραπείες γίνονταν από καλά εκπαιδευμένους αναλυτές, θα μπορούσαμε να βγάλουμε το συμπέρασμα από αυτήν την μελέτη, ότι οι μακροχρόνιες θεραπείες (και στις δύο ομάδες κατά μέσο όρο 4 χρόνια θεραπείας) πετυχαίνουν παρόμοια έκβαση σε σχέση με τα συμπτώματα, αλλά ότι η εντατικότερη εκδοχή παρέχει περισσότερες δυνατότητες σε σχέση με την ανάπτυξη της αυτό-αναλυτικής λειτουργίας.

Αυτά τα ευρήματα της γερμανικής μελέτης αντιστοιχούν μόνο εν μέρει στα ευρήματα της μελέτης της Στοκχόλμης του Falkeström και των συναδέλφων του (**2007**) την οποία παραθέτει ο Busch. Αυτοί μελέτησαν προσεκτικά ένα τυχαίο δείγμα 2×10 ασθενών σε ψυχανάλυση και σε μακροχρόνια ψυχοθεραπεία (από το συνολικό δείγμα) και ταύτισαν κατηγορίες διαφορετικών τύπων μετα-θεραπευτικών εξελίξεων. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η απόκλιση μέσα στις θεραπευτικές ομάδες ήταν μεγάλη και ότι η εξέλιξη μπορεί να συνεχίζεται με διάφορους τρόπους και μετά την θεραπεία. Η εντυπωσιακότερη διαφορά μεταξύ ψυχανάλυσης και ψυχοθεραπείας δεν ήταν, όπως έχει υποθεθεί, η αυτο-αναλυτική λειτουργία, αλλά διάφορες αυτοϋποστηρικτικές στρατηγικές τις οποίες περιέγραφαν οι

πρώην αναλυόμενοι αλλά όχι οι πρώην ψυχοθεραπευόμενοι. Η αυτο-ανάλυση εν τούτοις είχε μια σημαντική αντιστοίχιση με την μεταθεραπευτική βελτίωση και στις δύο θεραπείες (παράθεμα από την περίληψη των Fackleström *et al.*, σελ. 629).

Έτσι, αυτή η μελέτη υπογραμμίζει ότι η πρόσκτηση της ικανότητας για αυτοανάλυση δεν είναι κατάλληλη ως η οριστική σαφής διάκριση των δύο θεραπευτικών τρόπων, αλλά θα μπορούσε κάλλιστα να υποστηρίξει την ιδέα ότι η ικανότητα για αυτοανάλυση θα έπρεπε να είναι ένας στόχος κάθε αναλυτικής εργασίας, όπως λέγαμε με σαφήνεια στο σύγγραμμά μας το 1987:

Στο τέλος μιας ψυχαναλυτικής εργασίας ο ασθενής θα πρέπει να έχει αναπτύξει την ικανότητα για αυτοανάλυση. Αυτό σημαίνει απλώς ότι ο ασθενής μαθαίνει και χρησιμοποιεί την ιδιαίτερη μορφή στοχασμού που χαρακτηρίζει τον ψυχαναλυτικό διάλογο. (Thomä and Kächele, 1987, παράθεμα από την ανατύπωση του 1997, σελ. 319)

Το πόσο συχνά επιτυγχάνεται αυτός ο στόχος μπορεί να εξαρτάται από ένα πλήθος διαδικαστικών παραγόντων οι οποίοι διαμορφώνουν την αναλυτική θεραπεία. Ο αριθμός των μελετών οι οποίες εξετάζουν από κοντά αυτές τις διαδικασίες είναι ακόμη μικρός. Η κλινικά καλά εδραιωμένη προσδοκία ότι η ικανότητα για αυτοανάλυση θα δουλέψει εναντίον της τάσης προς οπισθοδρόμηση, η οποία μπορεί να εμφανιστεί ακόμη και μετά την ανάλυση όταν προκύψουν νέα προβλήματα, και ότι κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να εμποδιστεί η εκ νέου εμφάνιση συμπτωμάτων, χρειάζεται πολύ περισσότερη υποστήριξη απ' αυτή που έχουμε σήμερα.

Η πρόταση του Busch ότι υπάρχει «ευρεία αποδοχή της διεύρυνσης του Εγώ ως κεντρικού στοιχείου της αυτοανάλυσης και της θεραπευτικής διαδικασίας» θα χρειαζόταν επίσης περαιτέρω εμπειρική απόδειξη. Το εάν «μπορεί να διαπιστώσει κανείς μια ευρύτερη συναίνεση γύρω από τις μεθόδους μεταξύ των σύγχρονων κλαϊνικών, της γαλλικής σχολής, της σύγχρονης ψυχολογίας του Εγώ, και σκέφτομαι και μεταξύ κάποιων σύγχρονων μπιονικών» μπορεί να αμφισβητηθεί δεδομένης της υπάρχουσας σήμερα ανησυχίας για μια «βαβελοποίηση της ψυχανάλυσης» (Jiménez, 2009).

Η εξέλιξη της ψυχαναλυτικής τεχνικής την οποία περιγράφει Busch στο δεύτερο μέρος του άρθρου του, καλύπτει σημαντικές εξελίξεις, οι οποίες σε ένα μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό χαρακτηρίζουν τις μοντέρνες ψυχαναλυτικές θεραπείες. Η αντιπαράθεση γύρω από την διάκριση ψυχανάλυσης και αναλυτικής ψυχοθεραπείας –κατά την άποψή μου– θα πρέπει να επικεντρωθεί στο θέμα της χρησιμότητας της. Θα υποστήριζα ότι η εργασία με μια ενιαία οπτική είναι δικαιότερη προς την υπάρχουσα ποικιλομορφία ψυχαναλυτικών θεραπειών και προς την ποικιλομορφία των αναλυτών και των ασθενών τους.

Ο D. Widlöcher, αφού παρουσιάζει την συζήτηση γύρω από την εκπαίδευση από μια γαλλική σκοπιά, προτείνει να χρησιμοποιηθεί μια οπτική την οποία ονομάζει 'διαλεκτική' και «η οποία θα διακρίνει σε κάθε πρακτική προερχόμενη από την ψυχανάλυση, μια μέθοδο ψυχαναλυτικής ακρόασης *per se*, και μια ψυχοθεραπευτική ακρόαση» (σελ. 47). Μπορώ να την καταλάβω αυτήν την διάκριση δεδομένου ότι δείχνει δύο τρόπους λειτουργίας οι οποίοι μπορεί να είναι παρόντες σε κάθε συνεδρία, σε διαφορετικό κάθε φορά βαθμό, ανάλογα με

την κλινική κατάσταση. Γι' αυτό τον λόγο μπορώ να συμφωνήσω με την φράση ότι «δεν είναι δυνατόν να θεωρείται η καθ'αυτόψυχαναλυτική διαδικασία ως καθαρή γνώση του εαυτού η οποία θα μπορούσε να αφαιρεθεί ή να απομονωθεί από το όποιο θεραπευτικό αποτέλεσμα» (σελ. 47). Είναι πιθανότερο ότι θα μπορούσε κανείς να διαφοροποιήσει εμπειρικά την συχνότητα με την οποία εμφανίζονται οι δύο τρόποι ακρόασης, με την χρήση μιας μεθοδολογίας όπως είναι το Psychotherapy Process Q-Set (Jones, 2000) όπως έχουν δείξει οι Ablon και Jones (2005) στο άρθρο τους γύρω από την αναλυτική διαδικασία. Οι συνέπειες της θέσης του Widlöcher για την εκπαίδευση είναι ότι οι θεσμοί μας θα πρέπει να εστιάζουν στην διδασκαλία αυτού του διπλού τρόπου ακρόασης, οξύνοντας έτσι την ικανότητα κατανόησης του ποια στάση είναι χρήσιμη σε ποια στιγμή. Το ότι ένας καλά εκπαιδευμένος παραδοσιακός αναλυτής είναι ικανός να προσαρμόζει την τεχνική του σε κάθε ατομική περίπτωση κάτω από διαφορετικές συνθήκες πλαισίου, δεν αποδεικνύεται από τα δεδομένα, όπως έδειξε μελέτη της Στοκχόλμης (Sandell et al., 2006). Γι' αυτό το λόγο, θα συμφωνούσα με όλη μου την καρδιά με την φράση του Widlöcher: «Όσο για τις ειδικές συνθήκες της θεραπείας και των εφαρμοζόμενων τεχνικών κανόνων, αυτές θα πρέπει να προσαρμόζονται στην πίεση την οποία ασκεί το θεραπευτικό αίτημα των ασθενών».

Βιβλιογραφία

Ablon JS, Jones EE (2005). On analytic process. *J Am Psychoanal Assoc* 53:541-68.

[→]

Falkenström F, Grant J, Broberg J, Sandell R (2007). Self-analysis and post-termination improvement after psychoanalysis and long-term psychotherapy. *J Am Psychoanal Assoc* 55:629-74. [→]

Jiménez JP (2009). Grasping psychoanalysts' practice in its own merits. *Int J Psychoanal* 90:231-48. [→]

Direct Link:

Jones EE (2000). *Therapeutic action: A guide to psychoanalytic therapy*. Northvale, NJ: Aronson.

Leuzinger-Bohleber M, Stuhr U, Rüger B, Beutel M (2003). How to study the quality of psychoanalytic treatments and their long-term effects on patients' well-being: A representative multi-perspective follow-up study. *Int J Psychoanal* 84:263-90.

[→]

Direct Link

Sandell R, Lazar A, Grant J, Carlson J, Schubert J, Broberg J (2006). Therapists' attitudes and patient outcomes: III. A latent class (LC) analysis of therapies. *Psychol Psychother* 79:629-47.

Thomä H, Kächele H (1987). *Psychoanalytic practice, vol. 1: Principles*. Berlin, Heidelberg, New York, Tokyo: Springer. [(1994) Softcover reprint Northvale, NJ: Aronson.

Article Citation [\[Who Cited This?\]](#)

Kächele, H. (2013). Απάντηση του Horst Kächele στον F. Busch και τον D. Widlöcher. *Greek Annual Psychanal.*, 1:84-86